

1. Nordre Land kommune støtter utvalgets anbefaling om å beholde generalistkommunesystemet. Vi opplever at generalistkommunesystemet er under økende press, og at det er behov for tiltak for å løse utfordringene kommunene har i dag og i framtida.
2. For å sikre generalistkommunen må nødvendig politikk gjennomføres og differensierte tiltak tilrettelegges. Dette grunngis med at det allerede i dag er ulik oppfyllelse av kravene til kommunene som myndighetsutøver, tjenesteleverandør, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Dette tilsier målretta og differensierte tiltak.
3. Nordre Land kommune vil understreke betydningen av å gi kommunene like forutsetninger for å løse oppgavene. Dette forutsetter økonomisk forutsigbarhet som sørger for likeverdighet. Vi vil vise til en nødvendig og tilstrekkelig tilpasning av kommunenes inntektssystem som vesentlig for å oppnå dette. Det forutsettes bl.a. at nye oppgaver, sammen med allerede pålagte oppgaver, som blir lagt til kommunene blir fullfinansiert.
4. Nordre Land kommune viser til at kommunalt selvstyre ikke bør begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål, og at offentlige oppgaver må legges til det forvaltningsnivå som er nærmest innbyggerne. Dette vektlegges i generalistkommuneutvalgets vurderinger og anbefalinger. Det vises til § 2-2 i kommuneloven..
5. Nordre Land kommune forutsetter at en forutsigbar og rettmessig andel av den nasjonale verdiskapningen som følge av at vertskommunene stiller sin natur til disposisjon for storsamfunnet fortsatt skal tilfalle vertskommunene. Dette prinsippet har vært grunnleggende i over 100 år, og må videreføres. Betydningen av å ha herredømme over disse inntektene er særlig betydningsfulle for samfunnsutviklerrollen og lokaldemokratiet, men også for tjenesteyting og myndighetsutøvelse. Kommunens råderett over disse ressursene er vesentlig for å løse klima- og miljøutfordringer, samt å bidra til nasjonale målsetninger og internasjonale forpliktelser om andel av fornybar energi. Dette vurderes som viktig for å opprettholde generalistkommunesystemet.
6. Nordre Land kommune forutsetter at endringer i kommunestruktur og bestemmelser om interkommunalt samarbeid i faste konstellasjoner baseres på frivillighet. Dette understøtter den lokale selvråderetten og lokaldemokratiet. Nordre Land kommune har tillit til at den enkelte kommune gjør nødvendige vurderinger i denne sammenhengen. Det må innføres ordninger som stimulerer til mer og styrket samarbeid mellom kommuner. Forutsetningen for utvikling av interkommunalt samarbeid og strukturtiltak er at kommunenes oppgaveløsning, med henvisning til tjenester, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og lokaldemokrati, blir styrket.
7. Nordre Land kommune vil fremheve utvalgets anbefalinger om endret statlig styring. Det forventes redusert detaljstyring og en mer aktiv tilretteleggerrolle for at alle kommuner skal kunne ivareta det lovpålagte oppgaveansvaret. Nordre Land kommune viser til kommunenes manglende lovoppfyllelse, og vil sterkt advare mot at dette blir en akseptert tilstand. Situasjonen tilsier handling i forhold til kommunenes evne til å løse lovpålagte oppgaver og en kritisk gjennomgang av det lovpålagte ansvaret kommunene har. Vi støtter samtidig flertallets anbefaling om å utrede en særskilt oppfølgingsordning for kommuner med store og vedvarende utfordringer.
8. Nordre Land kommune erkjenner behov for omstilling og nye måter å løse oppgavene på i framtiden. Det forventes at staten bidrar aktivt i tilrettelegging for omstillingsarbeid. Selvbetjening, digitalisering, automatisering og samskaping med andre samarbeidsparter i samfunnet er en forutsetning for å kunne gi innbyggerne det velferdstilbudet de forventer av fremtidens kommune.
9. Nordre Land kommune støtter anbefalingen om å styrke rammevilkårene for god styring og ledelse og forsterket innsats for omstilling.
10. Nordre Land kommune viser til at nødvendig kompetanse og kapasitet er kritiske suksessfaktorer for at generalistkommunen skal bestå. Dette støttes også i andre analyser.

Nordre Land kommune forventer at kompetansebygging blir tilrettelagt i distriktene.
Nordre Land kommune understreker at distriktsretta bolig og næringsutvikling er vesentlig for å for å opprettholde generalistkommuneprinsippet.